

QUO VADIS, MEDICINAE? ULTIMUL TOM AL „CAIETELOR VIEȚII MEDICALE“, ÎNTRE ACTUALITATEA EFEMERĂ ȘI VALOAREA CONSACRATĂ

Quo Vadis, medicinae? – the last tome of „Caietele vieții medicale“, between ephemeral actuality and dedicated value

Dr. Grigore Bușoi

Motto:

*O, mamă, dulce mamă, din negura de vreme
Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi [...]
Se bat încet din ramuri, îngână glasul tău ...
Mereu se vor tot bate, tu vei trăi mereu.*

M. Eminescu, *O, mamă...*

(într-o versiune ușor adaptată, în care mama este medicina)

În „Cuvânt înainte“ al volumului, dr. Mihail Mihailide, directorul general al hebdomadarului „Viața medicală“ răspunde elocvent întrebării de ce a fost necesară adunarea articolelor ziarului între copertile „unei crestomații sui-generis“, numită Caiet, precum și cuprinsul publicației.

Invităm pe cititori să parcurgă articolele etalate, în capitole bine alese, deschizându-și larg canalele cogniției pentru a se îmbogăți cu informații noi penetrante, pentru reajustarea datelor generale, consacrate, ale patologiei de care sunt interesați și, nu în ultimul rând, să simtă puterea și parfumul articolelor – licori spirituale, prin care ziarul ne desfată.

Tomul oferit în cadrul colecției *Caietele „Vieții medicale“*, ediția a 17-a, îmi produce mai întâi un sentiment de satisfacție, ca promotor al acestei întreprinderi gazetărești, apoi o stare intelectuală de bine când titlurile, noțiunile și ideile vehiculate intră în armonie cu gândurile mele.

Cuvântul meu de astăzi se dorește a fi numai o vorbă, iar vorbirea să devină convorbire ca între cunoscuți.

Această vorbă-remember comprimă în sine: îngrijorare, răspundere, iubire, muncă și continuitate.

Având în vedere sintagma *mama-medicină* evocată în motto, vorba noastră se adresează taților și fiilor medicinei, colegilor colegi, dar mai ales tânărului medic, om al Facerii.

Dacă l-ați cunoaște pe autor, v-ați da seama că el este mișcat de cele ce vrea să spună și că eul său nu dorește altceva decât ca medicina românească să intre într-o stare a deplinătății, spre beneficiul Țării. Înălțarea ei în accepție românească se face prin dăruire și eroism.

Ce mă îngrijorează cu adevărat este faptul că uitarea devine un agent al globalizării, că informarea factice se află la kilogram pe internet, că banul trece ca un tren rapid pe lângă suflet înțepenindu-se în somatic, că drumul vieții conașionalilor, în mare măsură, e rătăcit și că România a ajuns o mină de aur jefuită dar încă de spoliat, care se sprijină pe proptele nesigure.

Într-un editorial al *Revistei Medicale Române*, nr. 2 din 2010, intitulat *Medicina românească, încotro?*, expunerea mea a fost făcută într-o cheie lingvistică.

Mă întreb cum ar suna formularea latină *Quo vadis, medicinae?* în limba traco-dacă. Nu cunosc răspunsul. Pentru a ieși din încurcătură realizăm o contrabalansare.

Vă propun să avem în vedere totemul comun lupoaica romană și steagul dacic cu un cap de lup, care exprimă înrudirea lor.

În prezent, asistăm la un curent care postulează limba traco-dacă ca un pilon important al limbii române.

În acest sens, poate ar merita să ne întrebăm cum de a fost posibil ca Roma să ocupe numai un sfert din Dacia, pe o perioadă istorică scurtă, timp de 165 de ani, ca să latinizeze aproape complet limba

dacă spre româna de astăzi. Să ne reamintim un alt fapt istoric: în 16 mai 2012, s-au împlinit 200 de ani de la răpirea Basarabiei de către imperiul rus. Cu toate presiunile la care a fost supusă limba română ea nu s-a rusificat.

Devine evident faptul, pentru inițiați, că limba latină și limba dacă, mai mult decât alte limbi, au un izvor comun, fondul străvechi indoeuropean.

Pentru a da consistență dizertației noastre cu elemente ancestrale, preluăm din limba dacă trei cuvinte: baci, lup și brânză (brândză).

Lupus din latină și *lupul* din traco-dacă sunt derivate dintr-o formă originală pro-indo-europeană (Mihai Vinereanu, *Dicționar etimologic al limbii române*, 2008).

În plan social, *baciul* își găsește un echivalent în tarabostes. Din *tarabostes* s-ar putea desprinde prin anadipsie lingvistică cuvântul staroste.

Care sunt *bacii* prezenți în Capitolul I al Caietelor, la secțiunea editoriale? Aceștia sunt: prof. dr. A.V. Ciurea, prof. dr. Gavrilă Cornuțiu, prof. dr. Florin Mihălțan, prof. dr. Dan V. Poenaru, dr. Traian Ionescu, dr. Mihai Cezar Popescu și dr. Al. Trifan (dacă citiți editorialele, vă dați seama unde se află și încotro se îndreaptă medicina românească).

În Capitolul III al tomului, Știința și arta medicului, întâlnim alți *baci*: acad. Constantin Popa, prof. dr. Dorin Saraforeanu, prof. dr. Irinel Popescu, prof. dr. C. Dumitrache, prof. dr. Mircea Covic, prof. dr. Al. Bucur, prof. dr. Emanoil Ceaușu, prof. dr. Traian Ataman, conf. dr. Manole Cojocar.

În Capitolul V, dedicat cărții medicale, găsim numele unor autori recenzenți de mare autoritate, unii adevărați *baci* ai specialităților respective. Aș vrea să mă opresc numai la prof. dr. Dinu M. Antonescu care, în analiza pe care o face cărții *Tuberculoza osteo-articulară*, își mărturisește surprinderea că autorii nu s-au oprit asupra luptei împotriva tuberculozei osteoarticulare din România. În rest, numai aspecte laudabile, fără nicio notă critică.

Trecem la al doilea cuvânt ce putea fi preluat din limba dacă: *lupul*.

Firește, nu avem în vedere agresiunea mami-ferului carnivor și nici nu ar trebui să ne formalizăm excesiv.

Familiarizat cu obiceiurile animalului, o serie de extrapolări expresive pot fi aplicate și la medici, cum ar fi lupii tineri sau lupii bătrâni și, de ce nu, la lupii cu păr cameleon.

Lupii tineri sunt reprezentați de medici nerăbdători cu dorințe îndrăznețe. Ei trebuie ascultați și sprijiniți să-și canalizeze forțele în sens constructiv. Pentru a deveni învingători, tinerii trebuie să devină ortaci ai cauzei în care cred. Nu mai trebuie de-

monstrat faptul că tinerii de azi sunt șansa României de mâine. Lupii tineri puternici pot, se impune chiar, să meargă în bârlogul Apusului pentru a se întoarce căliți.

De la lupii suri se poate învăța lecția reușitei în viață: în pactul speranței cu viitorul să așezăm onoarea, iubirea, ordinea și munca.

Credem în viitorul periodicului *Viața medicală*. În funcția de redactor-șef se află dr. Aurel F. Marin, un lupan cu păr negru plecat în căutarea formulei binare a succesului – *aqua et ignis* (apă și foc) –, adică a tot ce este necesar. Iar el este susținut de un „haitic“, vivace, adică colectiv (colegi cărturari, uniți în sentimente elevate), în care distingem un membru coborât din povestirile lui Vasile Voiculescu (Iftimie Nefântu). Este bine să ținem seama de unele formulări paremiologice:

- „cine se face oaie îl mănâncă lupii“;
- „lupul mănâncă și din oile numărate“ (nu întotdeauna te poți apăra de omul rău);
- „lupii când îmbătrânesc îi latră câinii“;
- „lupul îmbrăcat în piele de oaie“ etc.

În trecut amintim de două arme redutabile ale lupului – chemarea prelungă și atacul în formație.

Am ajuns la al treilea cuvânt preluat de la daci – *brânza*. *Brânza* reprezintă închegarea albului fluid.

Etimonul brânză pare a fi potrivit vremurilor de astăzi, realităților românești în care „brânzirea“ structurilor și relațiilor este observabilă, el evidențind, în cazul nostru, oameni și fapte din sectorul sanitar aflați sub semnul negativului.

Astfel, întâlnim formulările la care suntem în mod particular sensibili:

- „brânză bună în burduf de câine“ (om însemnat, dar fără caracter);
- „când e brânză, nu-i bărbântă“ (când ai unele, îți lipsesc altele);
- „frate, frate, dar brânza-i pe bani“ (relația între colegi, când prestațiile medicale se plătesc);
- „nu e nicio brânză de el!“ (insul nu are valoare);
- „a se duce nouă cu a brânzii zece“ (dacă a plecat, să nu se mai întoarcă).

Într-o mare cu valuri scriitoricești oferite de domniile colegi într-ale scrisului, dați-mi voie să fiu subiectiv și să apreciez talazurile azurii ce poartă semnătura: Alice Țuculescu, Elena Solunca, Paula Romanescu, Eugenia Grosu Popescu, Maria Dragotă, Camelia Cristina Diaconu, Ruxandra Moraru, Marinela van den Heuvel-Olăroiu, Cătălina Panaitescu, Olivia Sgarbură.

Să observăm și pozitivul etimonului brânză: în-vărtoșarea și consumarea curgerii albului. Să nu

uităm că albul pe care medicul îl „bea“ este cultura, adică o închegare a luminii, iar arta reprezintă din veac o componentă intrinsecă a profesiei.

Așa încât Capitolul 6 al cărții, intitulat „Medic – medicină – cultură“ ilustrează afirmațiile noastre. Și aici găsim valuri și talazuri pe care vă rugăm, stimați cititori, să le descoperiți.

Notații finale

După parcurgerea tomului de peste 700 de pagini *Quo vadis, medicinae?* dau năvală o serie de gânduri pe care încerc să le strunesc și să le ordonez:

- În câmpul medicinei românești, iluminat într-un spirit solar, așteptăm noi idei, cărora să le dăm viață și aripi.
- Să ne facem datoria ca lucrători onești în cadrul echipelor medicale stabilite ad-hoc, conform pericopei *dăruind vei dobândi*.
- Să cultivăm răbdarea, știut fiind faptul că prestigiul profesional se coace încet, adică la foc continuu.
- Să ne reamintim de formula poetului latin Plaut – *Homo homini lupus* („Omul e lup pentru om“) – și să-i opunem principiul umanitar de viață a lui Seneca: *Homo res sacra homini* („Omul e ceva sfânt pentru om“).
- Să resădim sentimentul proaspăt al autorității *vera* cu așezarea sa în spațiul tradițional.
- Aș dori ca, în viitor, în paginile *Hebdomadarului Viața medicală* să mă „împiedic“ mult

mai des de lucrări medico-artistice, medico-filosofice sau medico-istorice ale unor scriitori-medici, ca prof. dr. C.D. Zeletin, prof. dr. Jan Hurjui, prof. dr. Constantin Bogdan, prof. dr. Radu Iftimovici, conf. dr. Octavian Buda, dr. Augustin Buzura, dr. Richard Constantinescu, dr. Sorin Lavric, dr. Lucian Parascu, dr. Napoleon Slăvescu și alții.

- Parafrazând chemarea poetei Claudia Voiculescu, să o ascultăm: „Să te întorci înfrunzit/ Și să nu ne pierdem firea/Până nu-i totul tâlhărit/Și nu ne-ngroapă amurgirea...“.
- În drama *Apus de soare* a lui Barbu Șefănescu-Delavrancea, voievodul Ștefan cel Mare transmite idealul eternității autohtone: *Țineți minte cuvintele lui Ștefan, care v-a fost baci până la adânci bătrâneți [...] că Moldova n-a fost a strămoșilor mei, n-a fost a mea și nu este a voastră, ci a urmașilor și a urmașilor urmașilor voștri, în veacul vecilor*.
- Să ne aducem aminte că mama noastră, a tuturor, este medicina și să acționăm intraspecific. De aceea, versurile din poezia populară *Cântecul lui Tudor Vladimirescu* sunt binevenite: „Spune-mi, maică, ce te doare/Că m-oi face vrăjitoare/De alean să te descânt/ Să calci vesel pe pământ.“